

Tomasz Morus o idealnym społeczeństwie, 1516 r.

Zdaje mi się, że gdziekolwiek jest własność prywatna, gdzie wszystko mierzy się wartością pieniędzy, tam nie można spodziewać się ani sprawiedliwości, ani społecznego dobrobytu, chyba że nazwałbyś sprawiedliwością taki stan rzeczy, iż wartości najcenniejsze są udziałem ludzi najgorszych; podobnie musiałbyś uznać to społeczeństwo za szczęśliwe, w którym wszelkie dobra materialne dzieli między siebie garstka ludzi, rzadko zadowolonych z tego, co posiadają, masy zaś pogrążone są w nędzy. [...]

Otóż, gdy rozważam te sprawy, coraz bardziej przyznaję słuszność Platonowi [...]. Genialny ten człowiek jasno przewidział, że jedynym warunkiem pomyślności państwa jest równy podział własności. [...]

Jestem więc mocno o tym przekonany, że zupełne zniesienie prawa własności jest jedynym środkiem do równego i sprawiedliwego podziału dóbr i do zapewnienia ludziom szczęścia. Lecz dopóki prawo własności stanowić będzie podstawę ustroju społecznego, dopóty najliczniejszą i najcenniejszą warstwę społeczeństwa stale niepokoić i dręczyć będzie nieuniknione brzemie nędzy i utrapień.

T. Morus, *Utopia*, przeł. K. Abgarowicz, Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax, 1954, s. 108–109.

Praca z materiałem

- 1.** Wyjaśnij, jaką kwestię Tomasz Morus uznał za największą przeszkodę w budowaniu społeczeństwa idealnego.
- 2.** Korzystając z wiedzy pozaźródłowej, scharakteryzuj poglądy Platona oraz podaj tytuł dzieła, którym inspirował się Morus.
- 3.** Na podstawie wiedzy pozaźródłowej przedstaw, kim był Tomasz Morus oraz jaki był jego stosunek do ówczesnej władzy w Anglii.
- 4.** Korzystając z tekstu i wiedzy pozaźródłowej, sformułuj definicję pojęcia „utopia” i „antyutopia”.